

Sygn. akt II C 427/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR A. B.

Protokolant: sekretarz sądowy P. O.

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2016 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa G. Z.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna w Ł. Oddział Ł.-Miasto w Ł.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od G. Z. na rzecz (...) Spółka Akcyjna w Ł. Oddział Ł.-Miasto w Ł. kwotę 2.400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania;
3. nakazuje pobrać od (...) Spółki Akcyjnej w Ł. Oddział Ł.-Miasto w Ł. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi kwotę 1.566,35 zł (jeden tysiąc pięćset sześćdziesiąt sześć złotych i 35/100) tytułem tymczasowo wyłożonych wydatków związanych z opinią biegłego z zakresu elektroenergetyki;
4. nakazuje pobrać od G. Z. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi - Widzewa w Łodzi kwotę 163 zł (sto sześćdziesiąt trzy złote) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt II C 427/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 3 czerwca 2014 roku, wyłączonym zarządzeniem z dnia 10 czerwca 2014 roku ze sprawy II Ns(...), skierowanym przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w Ł. Oddziałowi Ł. – Miasto w Ł., powódka G. Z. wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego kwoty łącznej 30,900 zł liczonej jako kwoty po 6.180 zł miesięcznie wraz z ustawowymi odsetkami od dnia kolejnego po dniu zgłoszenia roszczenia do dnia, gdy słupy z konstrukcją wsporczą i linią nie zostaną usunięte z jej nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...), za okres od dnia 1 maja 2013 roku do dnia wniesienia roszczenia. Na kwotę miesięcznego odszkodowania składają się w ocenie powódki kwoty: 3.376 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości i 2.804 zł za niemożność uzyskiwania przychodów z nieruchomości na skutek prowadzonej działalności pozwanego. Nadto wniosła o obciążenie pozwanego kosztami postępowania i zwrot kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyjaśniła, że na nieruchomości powódki pozwana wybudowała trzy słupy kratowe linii energetycznej 110kV, które stanowią integralną część jej przedsiębiorstwa. Ze względu na istniejącą linię prawie cały teren nieruchomości jest wyłączony z zabudowy, a przebywanie w strefie ochronnej jest obwarowane ograniczeniami

czasowymi. Powódka wyjaśniła, że prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie II C 975/11 pozwany został zobowiązany do wypłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powódki za wcześniejszy okres od 1 stycznia 2008 roku do dnia 23 kwietnia 2013 roku, a dochodzone przez nią w przedmiotowym postępowaniu odszkodowanie za bezumowne korzystanie przez pozwanego z jej nieruchomości jest jedynie jego kontynuacją.

(pozew k. 4-5 , pismo uzupełniające braki formalne pozwu k. 7)

W odpowiedzi na pozew pozwany nie uznał powództwa wnosząc o jego oddalenie w całości i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu podniesiono, że żądanie pozwu pozbawione jest podstaw tak co do zasady, jak i wysokości. W ocenie pozwanego samo odwołanie się do wyroku Sądu Okręgowego w sprawie II C 975/11 jest daleko nie wystarczające. Fakt wydania tego wyroku nie przesądza automatycznie o zasadności powództwa w niniejszej sprawie, zwłaszcza nie wiąże tutejszego Sądu Rejonowego. Pozwany podniósł, że powódka otrzymała już wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z jej nieruchomości, bowiem ma ono charakter jednorazowy, a nie okresowy.

(odpowiedź na pozew k. 13-15)

Na rozprawie w dniu 20 stycznia 2015 roku pełnomocnik powódki sprecyzował żądanie pozwu wskazując, że roszczenie obejmuje okres od 1 maja 2013 roku do 20 stycznia 2015 roku w łącznej kwocie 144.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty.

(protokół rozprawy k. 188-190)

W piśmie z dnia 27 stycznia 2015 roku pełnomocnik powódki sprecyzował żądanie pozwu wnosząc o zasądzenie kwoty 74.160 zł za okres od dnia 1 maja 2013 roku do 30 kwietnia 2014 roku z ustawowymi odsetkami od dnia zgłoszenia roszczenia. Na kwotę dochodzoną pozwem składało się miesięczne wynagrodzenie w kwocie po 6.180 zł tytułem odszkodowania i wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwanego z nieruchomości powódki w Ł. przy ulicy (...) składającej się z działek gruntu numer (...).

(pismo pełnomocnika powódki k 191-192)

W piśmie procesowym z dnia 27 lutego 2015 roku pełnomocnik pozwanego nie uznał rozszerzonego powództwa wnosząc o jego oddalenie. Podkreślił, że będąca własnością pozwanego dwutorowa linia energetyczna WN 110kV przebiega wyłącznie przez działkę o numerze (...), wobec czego jakiegokolwiek żądanie powódki w zakresie działki numer (...) jest całkowicie bezzasadne. Pełnomocnik podkreślił, że skoro wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z rzeczy rekompensuje również korzyści jakie właściciel rzeczy uzyskałby wynajmując ją lub wydzierżawiając, to powódka nie może domagać się od pozwanego wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jej nieruchomości oraz odszkodowania za niemożność uzyskiwania przychodów z nieruchomości bowiem pozwany płaciłby wówczas podwójnie. Z ostrożności procesowej pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia odszkodowawczego w wysokości 33.648 zł w oparciu o przepis art. 442¹ k.c. Zaprzeczył, jakoby pozwany korzystał bezumownie z nieruchomości powódki wykazując następstwo prawne z jego poprzednikami. Pozwany wskazał, że roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy może przysługiwać właścicielowi tylko wobec posiadacza, który w danym okresie bez podstawy prawnej faktycznie władał rzeczą, był zatem w tym okresie biernie legitymowany w świetle art. 222 § 1 k.c.

(pismo pełnomocnika pozwanego k. 196-202v)

W piśmie procesowym z dnia 31 lipca 2015 roku pełnomocnik pozwanego podkreślił, że w zakresie linii elektroenergetycznej przebiegającej przez nieruchomość powódki m. in. również w odniesieniu do tej nieruchomości wydana została decyzja (...) z dnia 30 sierpnia 1976 roku (znak IV-W- (...)) w trybie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, stanowiąca obecnie dla pozwanej, a wcześniej dla jej poprzedników prawnych, tytuł prawny do stałego korzystania z nieruchomości.

(pismo pełnomocnika pozwanego k. 326 – 328v)

Do końca postępowania strony pozostały przy dotychczasowych stanowiskach w sprawie.

(protokół elektroniczny rozprawy z dnia 5 maja 2016r. k.480)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 19 maja 1975 roku, wydaną na podstawie ustawy z dnia 24 października 1974r. – Prawo budowlane (Dz.U. Nr 38, poz. 229) oraz rozporządzenia(...)z dnia 20 lutego 1975r. po rozpatrzeniu wniosku dot. budowy linii 110 kV R. – R. – D., Kierownik Wydziału G.. (...) i Przestrzennej (...) w Ł., zatwierdził pod względem urbanistycznym i architektonicznym plan realizacyjny, objęty załącznikiem.

(decyzja k. 207 - 207v)

Decyzją z dnia 30 sierpnia 1976 r. wydaną na podstawie art. 35 i 55 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, Naczelnik Urzędu (...) w Ł. zezwolił Zakładowi (...) na przeprowadzenie linii 110kV R. – R. - D. przez szereg nieruchomości w pasie operacyjnym o szerokości 16 m, w tym przez działkę nr (...) należącą do G. Z. położoną w Ł. przy ulicy (...). Strony zostały pouczone o tym, iż od powyższej decyzji służy im prawo wniesienia odwołania do Prezydenta Miasta Ł. za pośrednictwem Naczelnika Dzielnicy Ł.. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że objęcie nieruchomości przez wykonawcę może nastąpić pod warunkiem dokonania szczegółowego opisu naniesień roślinnych i budowlanych na powierzchni objętej zezwoleniem, przy udziale wnioskodawcy inwestycji, biegłego rzeczoznawcy i właściciela nieruchomości, niezbędnych dla ustalenia odszkodowania, które zgodnie z art. 36 ust. 1 i 2 wypłacone zostanie przez inwestora – Zakład (...) na podstawie wzajemnego porozumienia stron. W przypadku sporu co do wysokości ustalonego odszkodowania decyzję wyda Naczelnik Dzielnicy Ł.. Decyzję otrzymali wszyscy właściciele nieruchomości przez które miała przebiegać linia. Powódka nie złożyła odwołania od tej decyzji.

(kserokopia decyzji k. 329-351 i to samo k. 456-479)

Decyzją Dyrektora Wojewódzkiego Biura (...) w Ł. z dnia 30 grudnia 1978 roku wydaną na podstawie art. 28-36 ustawy z dnia 24 października 1974r. – Prawo budowlane (Dz.U. nr 38, poz. 229) oraz § 19-21 i 29-32, 33 rozporządzenia(...)z dnia 20 lutego 1975 roku (Dz.U. nr 8, poz. 48 ze zm.) po rozpatrzeniu wniosku Zakładu (...), udzielono pozwolenia na budowę inwestycji, obejmującej roboty związane z budową linii napowietrznej 110 kV R. – R. II.

(decyzja k. 208 -208v)

W dniu 25 października 1988 roku umową sprzedaży sporządzoną w formie aktu notarialnego G. Z. sprzedała Skarbowi Państwa nieruchomość położoną w Ł. przy ul. (...), oznaczoną jako działki o nr (...) o łącznej powierzchni 8561m2, uregulowaną w księdze wieczystej KW (...). Działka nr (...) została zwrócona G. Z.. Na podstawie decyzji Wojewody (...) z dnia 25 lipca 1994 roku właścicielem nieruchomości uregulowanej w księdze wieczystej KW (...) stała się Gmina M. Ł.. Ostateczną decyzją Starosty (...) Wschodniego z dnia 15 listopada 2007 roku orzeczono o zwrocie nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) uregulowanej w KW (...) na rzecz G. Z..

(bezsporne)

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych dla nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...) składającej się z działki o numerze (...) o powierzchni (...)prowadzi księgę wieczystą nr (...). Właścicielem nieruchomości jest G. Z.. W księdze brak jest wpisów dotyczących ustanowienia służebności na tej nieruchomości na rzecz uczestnika.

(bezsporne, kserokopia wypisu z rejestru gruntów k. 122, badanie hipotetyczne księgi k. 123)

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieście w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych dla nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...) składającej się z działki o numerze (...) o powierzchni (...)ha prowadzi księgę wieczystą nr (...). Właścicielem nieruchomości jest G. Z.. W księdze brak jest wpisów dotyczących ustanowienia służebności na tej nieruchomości na rzecz uczestnika.

(bezsporne, kserokopia wypisu z rejestru gruntów k. 122, badanie hipoteczne księgi k. 123)

W oparciu o decyzję Prezydenta Miasta Ł. z dnia 30 grudnia 1978 roku nastąpiło wybudowanie linii energetycznej, której część przechodzi przez działkę usytuowaną przy ulicy (...). Na nieruchomości tej ustawiono trzy słupy podtrzymujące linię. Linia energetyczna przebiegająca przez nieruchomość wnioskodawczyni została oddana do eksploatacji w 1980 roku w zakresie odcinka R. – S., a w zakresie odcinka S. – D. w 1983r.

(protokół odbioru technicznego k. 209 , uzasadnienie decyzji k. 133 , protokół k. 210-212 , protokół zdawczo-odbiorczy k. 213)

Przez nieruchomość wnioskodawczyni stanowiącą działkę oznaczoną numerem (...) przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna 110kV nazywana obecnie P. – S. – Lodowa, P. – K. – D. / poprzednio R. – R. II– D./, a na działce stoją też trzy słupy linii energetycznej (...)

(bezsporne)

Zarządzeniem nr 228 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku utworzono przedsiębiorstwo państwowe Zakłady (...). Zakłady (...) z siedzibą w W. zostały wpisane w dniu 10 marca 1959 r. do rejestru przedsiębiorstw państwowych i z dniem tym nabyły osobowość prawną. Przedsiębiorstwo to prowadziło m. in. zakład pod nazwą Zakład (...) w Ł. oraz Zakład (...) – Województwo w Ł.. W 1976 roku została zmieniona nazwa Zakładu (...) – Województwo na Zakład (...). Od 1 stycznia 1989 r. na mocy zarządzenia nr (...)Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. zostało utworzone przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...) w Ł., które powstało w wyniku podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Centralny O. Energetyczny w W. na bazie zakładu Zakład (...). Jako siedzibę przedsiębiorstwa określono miasto Ł., natomiast przedmiot działalności stanowi: przetwarzanie, przesyłanie oraz dostarczanie i sprzedaż odbiorcom energii elektrycznej o właściwych parametrach; techniczna i handlowa obsługa odbiorców energii elektrycznej; budowa, rozbudowa, modernizacja i remonty sieci elektroenergetycznych. Przedsiębiorstwo podlegało nadzorowi Ministra Przemysłu. Przedsiębiorstwu przydzielono składniki mienia powstałego z podziału przedsiębiorstwa pod nazwą „Centralny O. Energetyczny w W.”.

Na podstawie ustawy z dnia 5 lutego 1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa i zarządzenia (...) /O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z 9.07.1993 r., aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 r. przekształcono Zakład (...) w (...) Spółkę Akcyjną Skarbu Państwa – (...) S.A. w Ł. Jako przedmiot działalności spółki wskazano: przetwarzanie, przesyłanie i sprzedaż energii elektrycznej, budowa, rozbudowa, modernizacja i remonty sieci i urządzeń energetycznych; eksploatację urządzeń energetycznych; prowadzenie działalności handlowej i usługowej oraz inwestycyjnej w ww. zakresie.

W dniu 30.06.2007 r. doszło do aportowego zbycia części przedsiębiorstwa spółki na rzecz (...) Sp. z o.o. (od 2008 r. (...) Sp. z o.o.), której następcą prawnym jest po połączeniu w dniu 31.08.2010 r. (...) S.A. z siedzibą w Ł..

Z dniem 31 sierpnia 2010 r. nastąpiło połączenie spółek w obszarach działalności Grupy (...). Na podstawie art. 494 § 1 k.s.h. spółka przejmująca ((...) S.A.) wstąpiła z dniem połączenia we wszystkie prawa i obowiązki spółek przejmowanych – w tym (...) Sp. z o.o. – na zasadzie sukcesji uniwersalnej, w efekcie czego uczestnik przyjął status oddziału pod nazwą: (...) S.A. Oddział Ł. – Miasto w Ł..

(odpis KRS k. 20-25v i k. 27-39 , zarządzenia k. 214–214v, k. 215-218v, k. 219-22-, k.221-211v, akt przekształcenia przedsiębiorstwa k. 222 -228, umowa aportowego zbycia przedsiębiorstwa k. 229-231, postanowienie k. 232, odpis KRS k. 233-238)

Wyrokiem z dnia 11 lutego 2010 roku wydanym w sprawie o sygn. akt (...)z powództwa G. Z. Sąd Okręgowy w Łodzi nakazał (...) sp. z o.o. w Ł. usunięcie trzech słupów linii energetycznej znajdujących się na nieruchomości położonej w Ł. ul. (...) oznaczonej jako działka numer (...), objętej prowadzoną w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi księgą wieczystą (...) w terminie do 11 lutego 2011 roku. Wyrokiem z dnia 8 lipca 2010 roku wydanym w sprawie o sygn. akt I (...) na skutek apelacji (...) sp. z o.o. w Ł. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 11 lutego 2010 roku w sprawie (...), Sąd Apelacyjny w Łodzi zmienił zaskarżony wyrok w ten tylko sposób, że termin usunięcia trzech słupów linii energetycznej określił na dzień do 11 lutego 2015 roku zamiast do 11 lutego 2011 roku, oraz oddalił apelację w pozostałej części.

(kserokopie wyroków k. 176-177v)

Wyrokiem z dnia 7 maja 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie o sygn. akt (...) z powództwa G. Z. przeciwko (...) SA w L. Oddział Ł.-Miasto o zapłatę zasądził na rzecz powódki odszkodowanie w wysokości 204.603,20 zł za korzystanie przez pozwanego z nieruchomości powódki bez tytułu prawnego w okresie od 1 stycznia 2008 roku do zamknięcia rozprawy.

(kserokopia wyroku z uzasadnieniem k. 170-175)

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie powołanych wyżej dokumentów oraz ich kserokopii w trybie art. 308 k.p.c.

Sąd oddalił wnioski dowodowe: o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu elektroenergetyki, o przesłuchanie w charakterze świadka eksperta z Miejskiej (...) w Ł., o zobowiązanie pozwanego do dostarczenia pisma z dnia 25.08.2004r. TG/TG- (...) dotyczącego wytycznych w zakresie wyznaczania stref ochronnych, o przeprowadzenie dowodu w terenie, o zapoznanie się przez Sąd z aktami spraw II C 2354/91, II C 1721/93, I Aca 373/10, I Aca 832/13, I Aca 650/15, I Aca 725/15, o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości i zarządu nieruchomościami z uwagi na to, iż dowody te nie miałyby wpływu na rozstrzygnięcie wydane w niniejszej sprawie, a ich dopuszczenie skutkowałoby jedynie przedłużeniem toczącego się postępowania w sprawie. Przeprowadzona w niniejszej sprawie opinia biegłego w zakresie instalacji elektrycznych i elektroenergetycznych L. K. w zakresie wskazanym w tezie dowodowej ostatecznie nie była przydatna dla rozstrzygnięcia, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo podlega oddaleniu w całości.

Powódka swoje roszczenie dotyczące zapłaty za korzystanie przez stronę pozwaną z jej nieruchomości wywodziła z przepisów art. 225 k.c. w zw. z art. 224 § 2 k.c. i art. 230 k.c., które dają podstawę do domagania się przez właściciela rzeczy od jej samowolnego posiadacza w złej wierze zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z owej rzeczy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, iż „roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy może przysługiwać właścicielowi tylko wobec posiadacza, który w danym okresie bez podstawy prawnej faktycznie władał rzeczą; był zatem w tym okresie biernie legitymowany w świetle art. 222 § 1 k.c.” (por. np. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1998 r., sygn. akt III CZP 62/97, OSNC 1998, nr 6, poz- 9,1; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2005 r., sygn. akt III CK 669/04, LEX nr 180889; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2004 r., sygn. akt IV CK 273/03, LEX nr 183707; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2004 r., sygn. akt II CK 102/03, LEX nr 303343; czy też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2004 r., sygn. akt II CK 162/03, LEX nr 127901).

Z ustaleń poczynionych w sprawie wynika, że w dniu 30 sierpnia 1976 r. została wydana na podstawie art. 35 i 55 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości decyzja administracyjna, w której Naczelnik Urzędu (...) w Ł. zezwolił Zakładowi (...) na przeprowadzenie linii 110 kV R. – R. - D. przez szereg nieruchomości w pasie operacyjnym o szerokości 16, w tym przez działkę o ówczesnym nr 11 stanowiącą własność G.

Z.. Ustalono także, że inwestycja została następnie przekazana na rzecz poprzednika prawnego pozwanego, co zostało przez niego wykazane poprzez załączenie odpowiedniej dokumentacji.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że decyzja obejmowała swoim zakresem działkę powódki, co wynika z jej treści, w tym poprzez wskazanie numeru działki i adresu nieruchomości. Powódka i pozwany nie wykazali, aby decyzja została skutecznie zakwestionowana w postępowaniu administracyjnym.

Sama linia została ostatecznie oddana do eksploatacji w 1983 roku. Strony niniejszego postępowania nie podnosiły, aby jej przebieg ulegał zmianie. Zmieniała się jedynie jej nazwa. Nie ustalono przy tym, jaka ewentualnie inna linia miałaby przebiegać nad nieruchomością powódki, stanowiąca w dodatku własność pozwanego. Przebiegające nad nieruchomością przewody elektryczne oraz usytuowane na nieruchomości słupy stanowią część infrastruktury i były przekazywane kolejnemu następcy jako element, bez którego nie mogłyby być prowadzona działalność z zakresie przesyłu elektryczności.

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy wywłaszczeniowej w brzmieniu obowiązującym w chwili wydania wyżej wskazanej decyzji, organy administracji państwowej, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe mogą za zezwoleniem naczelnika gminy - a w miastach prezydenta lub naczelnika miasta (dzielnicy), zakładać i przeprowadzać na nieruchomościach - zgodnie z zatwierdzoną lokalizacją szczegółową - ciągi drenażowe, przewody służące do przesyłania płynów, pary, gazów, elektryczności oraz urządzenia techniczne łączności i sygnalizacji, a także inne podziemne lub nadziemne urządzenia techniczne niezbędne do korzystania z tych przewodów i urządzeń. Przepis ten we wskazanych w nim okolicznościach dawał więc podstawę do ograniczenia własności nieruchomości, mieszczącego się w granicach szeroko rozumianego pojęcia wywłaszczenia. Skutkiem ostatecznej decyzji administracyjnej wydanej na podstawie tego przepisu było ograniczenie prawa własności nieruchomości przez ustanowienie trwałego obowiązku znoszenia przez właściciela w sferze, w której może być wykonywana własność nieruchomości, stanu ukształtowanego przebiegiem zainstalowanego urządzenia przesyłowego (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 20 marca 2002 r., V CKN 1863/00, niepubl., z dnia 8 czerwca 2005 r., V CK 679/04, niepubl., z dnia 8 czerwca 2005 r., V CK 680/04, niepubl., i z dnia 10 listopada 2005 r., III CZP 80/05, OSNC 206, nr 9, poz. 146).

W świetle przeprowadzonej wyżej wykładni art. 35 ust. 1 ustawy wywłaszczeniowej oraz dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, decyzję z dnia 30 sierpnia 1976 r., należy uważać za decyzję o skutkach zgodnych z tym przepisem, tj. ustanawiającą przewidziane w nim, omówione wyżej ograniczenie własności nieruchomości, której dotyczy spór, związane z przeprowadzeniem przez nieruchomość linii elektroenergetycznej.

Decyzja taka wiąże sąd powszechny; nie została następnie uznana za nieważną. Korzysta więc dziś z domniemania mocy obowiązującej decyzji administracyjnej - obowiązuje tak długo dopóki nie zostanie zmieniona lub uchylona przez nową decyzję opartą na odpowiednim przepisie prawnym (por.: wyrok WSA w Poznaniu z 5 czerwca 2008 roku, (...) SA/Po 426/07, LEX nr 509454).

Nieruchomość powódki jest już zatem obciążona służebnością gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu na podstawie prawomocnej i ważnej decyzji z dnia 30 sierpnia 1976 roku.

Powołane przepisy ustawy o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości z dnia 12 marca 1958 r. przewidywały szczególnie tryb wywłaszczenia nieruchomości, polegający na ingerencji w sferę własności, nie będący jej odjęciem, dokonany na podstawie decyzji administracyjnej. Równolegle w razie braku sporu pomiędzy inwestorem, a właścicielem nieruchomości strony mogły zawrzeć umowę o ustanowieniu odpowiedniej służebności. Wskazany alternatywny sposób uzyskania uprawnienia do władania nieruchomością determinował następnie procedurę dochodzenia ewentualnych roszczeń odszkodowawczych.

Żądania odszkodowawcze wywodzone ze stosunku umownego podlegały rozstrzygnięciu w drodze powództwa przed sądami powszechnymi według ogólnych przepisów odszkodowawczych (por. wyrok z 5 listopada 1982 r., NSA (do 2003. 12. 31) w K., SA/Ka 359/82, (...)). Droga sądowa była również dopuszczalna w odniesieniu do szkody wywołanej działaniem jednostki wykonującej wspomniane urządzenia poza zakresem wynikającym z decyzji terenowego organu

administracji państwowej wydanej na podstawie przepisu art. 35 ustawy wywłaszczeniowej, albo też roszczeń odszkodowawczych dotyczących okresu sprzed wydania tego zezwolenia (tak m.in. postanowienie SN z 15 marca 1983 r., IV CZ 15/83; OSNC 1983/9/146; postanowienie SN z 19 lipca 1977 r., I CZ 81/77; LEX nr 7968). W niniejszej sprawie wskazane sytuacje nie miały miejsca – podstawą posadowienia na gruncie powódki napowietrznej linii elektroenergetycznej jest wskazana wyżej decyzja administracyjna.

Odmienne przedstawia się kwestia możliwości dochodzenia odszkodowania mającego swe źródło w decyzji administracyjnej – dla niego przewidziany został wyłącznie tryb administracyjny.

W rozdziale 5 ustawy wywłaszczeniowej zawarte zostały przepisy o szczególnym trybie wywłaszczania nieruchomości. Przewidywały one możliwość wejścia na nieruchomość za zezwoleniem właściwego organu administracji państwowej celem założenia ciągów drenażowych, przewodów do przesyłania płynów, gazu, elektryczności itp. Odszkodowanie za straty wywołane takim wejściem na cudzą nieruchomość powinno być ustalone przez zainteresowane strony, a w razie sporu ustalenie wysokości tego odszkodowania powierzono terenowemu organowi administracji państwowej (art. 36 ust. 1 ustawy wywłaszczeniowej).

Szczególny administracyjny tryb ustalenia przez właściwy organ wysokości odszkodowania za straty poniesione przez właściciela nieruchomości wskutek przeprowadzenia przez przedsiębiorstwo państwowe przez tę nieruchomość przewodów do przesyłania elektryczności, bądź też na skutek konserwacji takich przewodów, został uzależniony od udzielenia przedsiębiorstwu zezwolenia administracyjnego na dokonanie wspomnianych urządzeń lub ich konserwację. Charakter takiego zezwolenia posiadała w szczególności decyzja administracyjna wydana na podstawie art. 35 powołanej ustawy wywłaszczeniowej. W najnowszym orzecznictwie ugruntował się pogląd, że decyzja wydana na podstawie wskazanego przepisu ustawy wywłaszczeniowej jest tytułem prawnym dla przedsiębiorcy przesyłowego do stałego korzystania z wymienionej w tej decyzji nieruchomości (por. uchwała SN z 20 stycznia 2010 r., III CZP 116/09 /LEX 537076; w wyroku z 9 stycznia 2008 r., II CSK 432/07, LEX nr 365049).

Za ugruntowany należy uznać również pogląd, że ograniczenie własności na podstawie decyzji wydanej w oparciu o art. 35 ust. 1 ustawy wywłaszczeniowej nie jest bezprawne. Stanowisko o niedopuszczalności drogi sądowej w przypadku dochodzenia odszkodowania za szkody związane z ograniczeniem własności w związku z tą decyzją zostało wprost wyrażone w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por.: uchwała SN z 20 stycznia 2010 r., III CZP 116/09 /LEX 537076; także wyrok SN z dnia 9 marca 2007 r. II CSK 457/06, Lex nr 339717).

Zgodnie z przepisem art. 140 k.c. właściciel może rozporządzać rzeczą i korzystać z niej jedynie w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego oraz zgodnie ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem swojego prawa. Pozwany jest podmiotem realizującym cele publiczne w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2014 r., poz. 518 ze zm.) za które uznaje się m. in. budowanie i utrzymywanie przewodów oraz urządzeń służących do przesyłania energii elektrycznej, a także innych obiektów oraz urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń (art. 6 pkt 2 ustawy). Według przepisu art. 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm.) pozwana jako przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją energii jest obowiązana utrzymywać zdolność urządzeń, instalacji i sieci do realizacji zaopatrzenia w tą energię w sposób ciągły i niezawodny, przy zachowaniu obowiązujących wymagań jakościowych. Pozwana ma również obowiązek zapewniać wszystkim odbiorcom świadczenie usług dystrybucji energii. Bez korzystania z nieruchomości osób trzecich, na których to nieruchomościach posadowiona jest stosowna infrastruktura przesyłowa, realizacja powyższych celów przez pozwaną byłaby absolutnie niemożliwa.

Jak już wspomniano o odszkodowaniu należnym z tytułu wywłaszczenia lub zajęcia nieruchomości na podstawie uprzednio wydanego zezwolenia orzeka właściwy miejscowo organ administracji publicznej (art. 112 ust. 4 oraz art. 124 i art. 128 ust. 4 w związku z art. 240 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami oraz w związku z art. 2 § 3 k.p.c.) (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2002 r., (...) 7/02, opubl. w OSNP 2003/19/476).

Przyjęte na gruncie ustawy z 12 marca 1958 roku pojęcie straty odpowiada jego rozumieniu według przepisów art. 361 § 2 k.c. Przyjmuje się zatem, że chodzi tu głównie o zmniejszenie aktywów poszkodowanego właściciela, które obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2007 r. (II CSK 457/06, Lex nr 339717) uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2003 r., III CZP 6/03, OSNC 2004, nr 1, poz. 4). W rezultacie uznaje się, że wszelkie szkody związane z ograniczeniem własności na podstawie art. 35 ustawy wywłaszczeniowej mieszczą się w odszkodowaniu zakreślonym przez art. 36 tej ustawy. Regulując w ust. 1 tego artykułu odszkodowanie należne właścicielowi nieruchomości objęto nim wszelkie straty związane z założeniem i przeprowadzeniem przewodów lub urządzeń, o czym mowa w art. 35 powyższej ustawy, włącznie ze zmniejszeniem wartości nieruchomości. Tak istotny element szkody jakim jest zmniejszenie wartości nieruchomości zawiera się w pojęciu straty o której mowa w powołanym przepisie. (por. uchwałę SN z 20 stycznia 2010 r., III CZP 116/09 /LEX 537076).

Z przepisu art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości wynika zarówno uprawnienie wskazanych w nim podmiotów do korzystania z cudzej nieruchomości, jak i trwałe ograniczenie zakresu uprawnień właściciela. Przepisy powyższej ustawy wyczerpująco regulowały problematykę odszkodowawczą w odniesieniu do wszelkich strat związanych ze zgodnym z prawem założeniem i przeprowadzeniem przewodów i urządzeń na czyjejs nieruchomości. W konsekwencji nie ma podstaw do stosowania przepisów kodeksu cywilnego, w tym art. 224 - 225 k.c. ani wprost ani w drodze analogii. (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie - I Wydział Cywilny z dnia 18 lutego 2015 r. I ACa 1199/14 L.).

Wszelki uszczerbek majątkowy wynikający z legalnego korzystania z ich nieruchomości wskutek trwałego posadowienia tam przewodów lub urządzeń przesyłowych podlega naprawieniu na podstawie art. 36 ustawy wywłaszczeniowej. Przyjęcie zapatrywania o trwałym ograniczeniu własności wynikającym z decyzji administracyjnej opartej na art. 35 ustawy oznacza, że do wynagrodzenia należnego właścicielowi nie znajdują zastosowania przepisy Kodeksu cywilnego o roszczeniach uzupełniających, dzięki uznaniu ograniczenia własności za służebność tj. art. 352 § 2 k.c. w związku z art. 222 § 2 i 230 k.c., a przez nie - art. 224 - 225 k.c.

Roszczenie o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości jest roszczeniem uzupełniającym w stosunku do roszczenia windykacyjnego, które przysługuje wobec podmiotu władającego cudzą rzeczą bez tytułu prawnego. Nie przysługuje ono w stosunku do posiadacza, który ma tytuł prawny do władania nieruchomością, m.in. na podstawie decyzji, o której mowa w art. 35 z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości. Stanowisko w tym zakresie należy uznać za ugruntowane zarówno w orzecznictwie Sądów Apelacyjnych jak i Sądu Najwyższego (por: Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r. III Czp 116/09 LEX 537076; Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2008 r. II Csk 432/07 LEX 365049; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie - I Wydział Cywilny z dnia 12 stycznia 2015 r. I ACa 1048/14 L.; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 18 lutego 2015 r. I Aca 1199/14 L.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 grudnia 2013 r. I ACa 805/13L.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 24 października 2012 r. I ACa 452/12 L.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 3 grudnia 2013 r. I ACa 511/13).

W świetle tych okoliczności nie sposób uznać, że korzystanie przez pozwaną z nieruchomości powódki ma charakter bezprawny. Tym samym wykluczona została możliwość uwzględnienia tzw. roszczeń uzupełniających właścicielki na owej nieruchomości. Uwzględniając powyższe, powództwo podlegało oddaleniu.

Powódka przegrała proces w całości. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Dlatego Sąd w całości obciążył stronę powodową obowiązkiem zwrotu pozwanej kosztów procesu w kwocie 2.400 zł, na którą złożyło się: wynagrodzenia pełnomocnika ustalone na podstawie § 6 ust. 5 w zw. z § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 461).

Skarb Państwa wyłożył w niniejszej sprawie kwoty 1.210 zł (k. 321), 193,70 zł (k. 364), 162,65 zł (k. 452) na koszty opinii biegłego. Zgodnie z art. 103 § 1 k.p.c. niezależnie od wyniku sprawy sąd może włożyć na stronę lub interwenienta obowiązek zwrotu kosztów, wywołanych ich niesumiennym lub oczywiście niewłaściwym postępowaniem. W niniejszej sprawie pozwany reprezentowany był przez dwóch pełnomocników profesjonalnych z wyboru. Decyzja administracyjna z dnia 30 sierpnia 1976 r. wydana na podstawie art. 35 i 55 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości została przez pełnomocnika pozwanego złożona do akt sprawy dopiero na etapie przeprowadzania dowodu z opinii biegłego z zakresu elektroenergetyki dopuszczonego na wniosek strony pozwanej. Pozwany nie wykazał przy tym, aby jakieś szczególne okoliczności uniemożliwiły mu złożenie tego dowodu na etapie poprzedzającym przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu elektroenergetyki. Co więcej, wbrew zaprezentowanemu stanowisku w sprawie, że pozwany posiada uprawnienie do korzystania z nieruchomości pełnomocnicy kwestionowali opinię biegłego w zakresie instalacji elektrycznych i elektroenergetycznych L. K., popierając wnioski dowodowe o przeprowadzenie przez Sąd dowodu z uzupełniających opinii biegłego z zakresu elektroenergetyki oraz wnioski dowodowe o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego elektroenergetyka, który służyły jedynie przedłużeniu postępowania w sprawie. Dlatego Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi kwotę 1.566,35 zł tytułem tymczasowo wyłożonych wydatków związanych z opinią biegłego z zakresu elektroenergetyki uznając, że koszty te zostały wywołane niesumiennym postępowaniem strony pozwanej w toku przedmiotowego postępowania.

Z uwagi na wynik postępowania Sąd nakazał również pobrać od powódki rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi kwotę 163 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych w postaci brakującej części opłaty od rozszerzonego powództwa, która wynosiła 2,163 zł. Pozostała kwota tej opłaty została zaliczona z zaliczki na biegłego uiszczonej przez powódkę w dniu 15 grudnia 2014 roku.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.